

DI-107

December-2013

B.Ed. Sem.-I

B-510 : Business Organisation & Management (BOM)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ (પાંચેય) પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instruction : All (five) questions are compulsory.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate full marks of the questions.

1. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 10

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **750** words :

(1) બેંકનો અર્થ આપી બેંકના નીચેના બે પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો.

Give meaning of a bank. State the types of the banks and discuss following two :

(i) સત્તાકીય માળખાની દૃષ્ટિએ

Structure of Authority

(ii) વ્યવસ્થાકીય સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ

Form of Ownership

(2) વીમાનો અર્થ આપી વીમાના પ્રકારો સમજાવો.

Give the meaning of insurance and explain types of Insurance.

(બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **125** words :

(1) વિસ્તારની દૃષ્ટિએ બેંકના પ્રકાર સમજાવો.

Explain Banks as a types of area.

(2) ટૂંકનોંધ લખો : નુકસાન વળતરનો સિદ્ધાંત.

Write short note on : Principle of Indemnity.

(3) બેંકના ફક્ત હાર્દ કાર્યો ટૂંકમાં સમજાવો.

Explain only core functions of Bank in short.

2. (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે **100** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **6**
 Answer any **two** from the following questions. Each answer should be in about **100** words :
- (1) સંજ્ઞા સ્પષ્ટ કરો.
 Explain the terms :
 (i) આયોજન
 Planning
 (ii) અંદાજપત્ર
 Budget
- (2) અંદાજપત્રના લક્ષણો જણાવો.
 Explain the characteristics of Budget.
- (3) અભિપ્રેરણાનો અર્થ આપી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
 Meaning of motivation and explain the importance.
- (બ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **500** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **8**
 Answer any **one** from the following questions. Each answer should be in **500** words :
- (1) અંદાજપત્રનો અર્થ આપી તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
 Meaning of Budget and explain the importance of it.
- (2) અભિપ્રેરણાની વ્યાખ્યા આપી જરૂરિયાતનો અગ્રતાક્રમ કર્મચારીઓને કઈ રીતે પ્રેરિત કરે છે. તે આકૃતિ સહિત સમજાવો.
 Define Motivation. Explain with the help of a figure, how need hierarchy motivates the worker.
3. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **750** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **10**
 Answer any **one** of the following questions. Answer should be in about **750** words :
- (1) વખારનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો જણાવો.
 Give the meaning and explain types of warehouses.
- (2) માહિતી સંચારના પ્રકારોની ચર્ચા કરી તેની આકૃતિ દ્વારા સમજૂતી આપો.
 Discuss the various types of communication and explain the same through a figure.
- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **125** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **4**
 Answer any **one** from the following questions. Answer should be in about **125** words :
- (1) ‘માહિતી વગરનું સંચાલન શસ્ત્રો વિનાના સૈન્ય જેવું છે.’ – સમજાવો.
 “Management without reporting is like an army without ammunition.”
 Explain it.
- (2) તફાવત આપો : મૌખિક માહિતી સંચાર અને લેખિત માહિતી સંચાર
 Distinguish between :
 Oral and Written communication
- (3) ‘બોન્ડેડ ગોદામો પુનઃનિકાસ વેપારમાં આશીર્વાદરૂપ છે.’ – સમજાવો.
 ‘Bonded warehouses are blessing for re-export of trading.’ Discuss it.

4. (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6
- Answer any **two** from the following questions. Each answer should be in about **100** words :
- (1) ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
Give objectives of commerce education at Higher Secondary Level.
 - (2) માઈક્રો ટીચિંગનો અર્થ આપી તેના સોપાનો જણાવો.
Meaning of micro teaching and write steps of micro teaching.
 - (3) તુલનાત્મક પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેની મર્યાદા દર્શાવો.
Meaning of comparison method and explain its limitations.
- (બ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- Answer any **one** from the following questions. Each answer should be in about **500** words :
- (1) ઉદાહરણ પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેનું વાણિજ્ય શિક્ષણમાં મહત્ત્વ જણાવો.
Give the meaning of illustration method and explain its importance in commerce education.
 - (2) નીચેના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખીને વાણિજ્ય વિષયમાં ધોરણ-11નો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી તે શીખવવા માટેની પાઠ આયોજન નોંધ તૈયાર કરો :
Prepare lesson plan from any unit of standard 11th for following points :
 - (a) સામાન્ય હેતુઓ
General objectives
 - (b) વિશિષ્ટ હેતુઓ
Special objectives
 - (c) શૈક્ષણિક મુદ્દા
Teaching points
 - (d) શિક્ષકની પ્રવૃત્તિ
Teacher's activity
5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : 14
- Answer following questions in short :
- (1) ટ્રાવેલર્સ ચેક એટલે શું ?
What is Travellers cheque ?
 - (2) વૈશ્વિક બેંક એટલે શું ?
Meaning of Global Bank. (Foreign Bank)
 - (3) સંજ્ઞા સમજાવો : વીમા પોલિસી
Explain terms : Insurance policy
 - (4) સારા નેતાના બે ગુણો જણાવો.
State any two 'qualities of a good leader'.

- (5) દોરવણીના મુખ્ય ચાર તત્વોના નામ લખો.
Write main four elements of Direction.
- (6) O.R. એટલે શું ?
What is O.R. ?
- (7) વિશિષ્ટ વખાર એટલે શું ?
What is special warehouse ?
- (8) માહિતી પ્રેષણાનું મહત્ત્વ શું છે ? (બે મુદ્દા)
Importance of Reporting. (any two)
- (9) કોલ્ડસ્ટોરેજ વખારનો અર્થ આપી તેનું ઉદાહરણ લખો.
Explain and give the examples of cold storage warehouses.
- (10) શાખપત્ર એટલે શું ?
Explain : Letter of Credit (L/c).
- (11) સિમ્યુલેશન પાઠ એટલે શું ?
Meaning of simulation lesson.
- (12) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિનો ટૂંકમાં અર્થ લખો.
Write meaning of lecture method.
- (13) નિદર્શન પદ્ધતિ એટલે શું ?
What is Demonstration method ?
- (14) વાણિજ્યમાં 'કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરે' હેતુના બે વિશિષ્ટ હેતુઓ લખો.
Write two specific aims of skill development in commerce education.
-